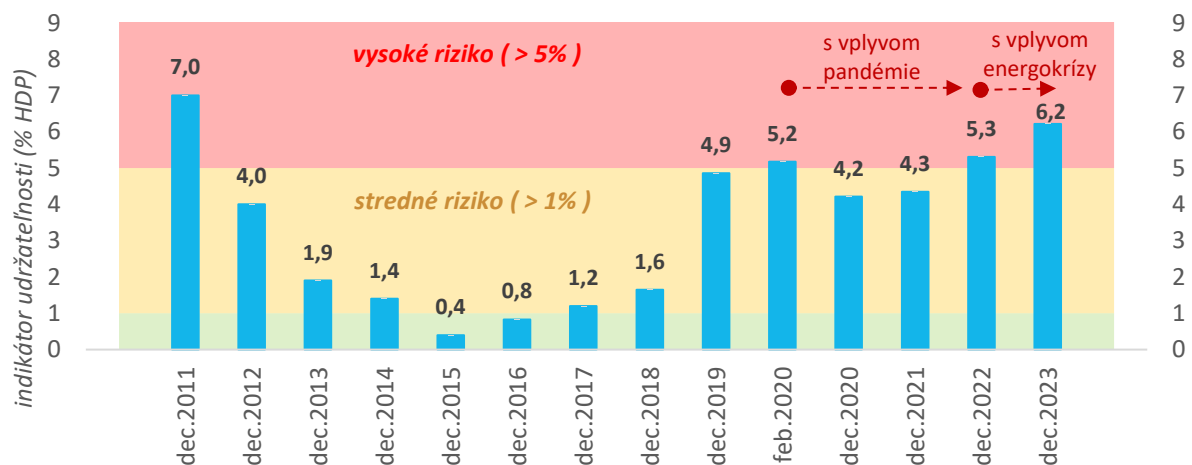


Dlhodobá udržateľnosť verejných financií sa v minulom roku zhoršila, nachádza sa výrazne v pásme vysokého rizika

Dlhodobá udržateľnosť verejných financií nebola v roku 2023 dosiahnutá, naopak, ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti zostáva v pásme vysokého rizika a medziročne sa ešte zhoršil. Konštatuje to Rada pre rozpočtovú zodpovednosť v Správe o dlhodobej udržateľnosti za rok 2023.

V minulom roku dosiahol ukazovateľ hodnotu 6,2 % HDP (8,1 mld. eur), v porovnaní s rokom 2022 sa udržateľnosť v minulom roku zhoršila o 0,9 % HDP.

Najväčším dôvodom medziročného zhoršenia je prijatie opatrení s celkovým výsledným negatívnym príspevkom 0,6 % HDP. Hoci boli v minulom roku prijaté aj opatrenia, ktoré zlepšili udržateľnosť, najmä zvýšenie spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov či zavedenie minimálnej dane z príjmov právnických osôb, ďalšie prijaté opatrenia zhoršujúce udržateľnosť tento prínos prevážili. Ide najmä o opatrenia trvalo zvyšujúce výdavky v školstve a zdravotníctve, ktoré boli prijaté bez trvalého krytia.



Výrazné zhoršenie dlhodobej udržateľnosti nastalo napriek tomu, že vláda znížila sadzbu príspevku do druhého piliera v prospech priebežného dôchodkového systému, čím zlepšila tento ukazovateľ o 0,4 % HDP. Zníženie odvodov do druhého piliera síce bude musieť byť dotknutým sporiteľom v čase čerpania ich dôchodkov kompenzované vyššími nákladmi z priebežného systému, no to sa naplno prejaví až za horizontom 50 rokov, ktorý vstupuje do výpočtu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti.

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol ku koncu roka 2023 úroveň 56 % HDP. Vzhľadom na vysoké odhadované úrovne deficitu bude bez dodatočných opatrení následne stúpať a v roku 2026 presiahne maastrichtské kritérium 60 % HDP. O 50 rokov by projekcia dlhu v scenári nezmenených politík dosiahla 417 % HDP. Ide o hypotetický scenár, keďže trhy by prestali financovať potreby Slovenska už pri významne nižších úrovniach dlhu.

V prípade neprijatia akýchkoľvek konsolidačných opatrení možno po roku 2026 očakávať významný nárast rizika defaultu, pričom problémy s prefinancovaním verejného dlhu na finančných trhoch by mohli byť vystupňované už o dve volebné obdobia (po roku 2031). Za predpokladu kredibilnej konsolidácie podľa výdavkových limitov by podľa odhadu Rady došlo takmer okamžite k rýchlejšiemu poklesu rizika defaultu a stabilizácii dlhu na bezpečnej úrovni.

Z analýzy generačných účtov vyplýva, že čistými príjemcami z verejných financií sú deti a mládež do 23 rokov a seniori nad 62 rokov, celkovo však dieťa narodené v roku 2023 za celý svoj život získa o 100 tis. viac, než príspeje do verejného rozpočtu.

Kontakt: media@rrz.sk

